

Litt fra fiskarlivet her nord for år tilbake.

Av Peder Skaaraas.

De fleste av bladets lesere kan vel syns at det ikke er noe påkrevd å skrive om tider og forhold som er tilbakelagt, men da jeg vet at det også er mange som interesserer seg for sine forfedres liv og virke, vil jeg likevel feste på papir endel av mine opplevelser som fiskar i mine unge år. (Jeg er no over 66 år).

På mine fisketurer, helt fra og med den aller første, - hadde jeg alltid interesse av og for vane å skrive ned dagens hendinger altså å føre ei slags dagbok. Jeg nyttet høvet helst, når det var kveld og stille eller andre beleilige stunder. Kameratene trodde vel jeg satt med alminnelig brevskriving og ante derfor lite om det. Jeg noterte som sagt opp dagens «begivenheter» og gjemte notatene på kistebotnen etterkvert. Jeg har enno et godt forråd av dem i min skrivebordskuffe som ingen dødelig med min vilje får komme nær mens jeg lever.

Vel, så begynner jeg: Det var ved nyårstider 1906 at den kjente og framifrå dyktige fiskar og notbas, Bernt Pedersen, Grasmyr, fikk bygget hus på den største av notgavelbåtene sine bestemt på å gjøre finnmarktur med den.

Båten var berekna på å bære 90 à 100 mål sild på «fløyt».

Som en kver kan forstå så var det ikke stor farkost å legge i veg med wintersdagen. Den var likevel stor nok til å nyttas som redskap til å trosse vær og vind og fiskeriets farer.

Vi var tre mann som slo oss i lag med føreren - altså fire, ham medrekna.

Vi seilte fra heimstaden vår den 30. januar og kom til Tromsø samme kvelden. I byen blei vi så liggende noen dager før å «ruste for turen», vel vitende hva som kunne hende dersom vi en slik åpen liten farkost blei overfalt av storm og snøkave ute på åpne havet så tidlig på vinteren. Men slike tanker heftet vi oss ikke større ved og tok likevel avsted.

Mens vi lå i Tromsø kom vi i samband med den kjente dyktige fiskar Kristian Fredriksen, Landøya. Han låg der på finnmarktur med sin flunkende nye klinkerbygde skøyte som han for ganske nylig hadde henta i Rana. Vi blei da enige om å være lagbåter oppover - men det var sjølsagt to mye ulike «kameratbåter», den ene en liten åpen notgavl, den andre etter den tids forhold stor velutstyrt dekket seglskøyte.

Natta til den 2. februar blåste det opp en frisk sørvest-blåsing, og i sekstida om morgenen la vi avgårde nordover sundet med alle «segl sett». Det bar strykenes i veg, vinden auka på, slik at vi måtte hale gaffelseglet. Særlig nord over Ullsfjord og Lyngen gikk det «fint». Kameratbåten som var adskillig langt forut, bakka opp på Kågsundet og venta, og vi blei enig om å «holde opp» til Skjervøy.

Å legge austover Kvenangen om kvelden mot svarte natta, syntes vi var noe for resikabelt. Det var no blitt stiv kuling og vi måtte berge meire segl før vi fikk krysset oss opp til hamna i sjørøkket. Vi kom opp tilslutt, men båten var så hart pressa med seglføring at en mann støtt hadde nok med pumpa, enda syntet det seg at vi hadde mye sjø inne da vi åpna husdøra etter å ha fått ut begge ankrene og firt seglan.

Kameratbåten kom opp med foreva storsegl, enda låg rekka under.

Bernt Pedersen var en «klypper» til å «føre båt», en knepen gløgg kar ved roret enten det gjaldt å styre båten på kornet «opp i vinden» - «kløyve vinden» eller «passe han på

sjyan». Han var en «meister» som mange fartyførere no for tida har måttet «bite i graset» for om de skulle gjøre det etter. Han var en hardhaus å segle men kunne beregne alt - både vinden og bråttene.

Han synte et sjømannsskap som det sto respekt av. En mann med kjempekrefter, men alltid kjekk og grei å ha med å gjøre.

Om morgenen hadde kulingen spakna noe og i sekstida tok vi laust, begge båter med kurs austover Kvenangen, med fulle segl så det bar strykende i veg. Da vi nådde Rognsundet, måtte vi minke noe segl. Rognsundet er jo kjent av alle farende fiskere, hvor kvass vinden som blåser ut derfra kan arte seg.

Om kvelden 3. februar kom vi til Hammerfest og her blei vi liggende i mange dager. Sørvestkulingen blåste sterkt og forårsaka skader både i byen og nesten overalt i distriktene. Bernt Pedersen fikk såleis skadd nothuset sitt heime på Grasmyr. Det hørtes ulykkesbud fra fleire stader.

Det blei ikke til at vi skreiv heim på ei tid, og da de heime fikk høre at vi var reist fra Tromsø akkurat da stormen tok til, begynte man å frykte det værste. Tilslutt gikk ryktet jamt over i bygda at vi var «gått for det» og våre nærmeste hadde grått mange tårer, hørte vi seinere fortalt.

Først den 8. februar segla vi fra Hammerfest og austover for god bør, med bestemmelsessted Mehamn.

Vi og mange fleire båter måtte imidlertid ta fast i Havøysund. Tidlig neste morgen var vind og vær høvelig og vi fortsatte turen. Til Mehamn kom vi om kvelden 9. februar. Vi hadde siktbart vær og full kjøring med god vind og for fulle segl.

Mens vi no låg i Mehamn kom det en dag et sålydende telegram til Kristian Fredriksen: «Kan underretning gives om Bernt Pedersen? Når fra Tromsø? Hvilke kamerater?» Telegramet var vistnok fra Grasmyr.

Bernt var snar til egenhendig å svare, men med Kristians underskrift, slik: «Bernt Pedersen her. Alt vel. Kristian.» Da dette telegrammet nådde heim, blei sjølsagt gleden stor i heimene våre. Dermed var den sorga slukt. Men det blei ellers en trasig og hard vinter. Ikke minst for oss som ofte i storm, snødrev og frost låg og bautet utfor kysten på åpne havet. Det hendte og at vi holdt på å ise ned, foruten mange andre ulemper.

Ja, sant å sei så såg det mangel gang virkelig smått ut for å berge livet.

Meir.